

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр загъэпсыгъэр ильэс 25-рэ мэхъу

ЩылакІэм диштэрэ зэхъокІыныгъэр

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр загъэпсыгъэр ильэс 25-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ дунэе шіэнныгъэ практическэ видеоконференции тыгъуасэ зэхащагь.

«Цифровая экономика: новая реальность» зыцэ юфтхъабзэм къебар технологиехэм, экономикэм, нэмийк лъэнүкъохэм яспециалист шъхъаїхэр хэлэжъагъэх. Кыблэ федеральна университетыр, Барановическая лъэпкэ университетыр (Республикэ Беларусь), нэмийкхэри видеозэхъынгъэкэ конференцием илофшэн къихэлэжъагъэх.

Экономикэм ыкы юриспруденцием якъебарлыгъэлэс системэкэ факультетим идеканэу Дэргушъэо Асият къызэриуагъэмкэ, конференцием пшъерль шъхъаїу илэр цифре

шыкіем тет экономикэм хэхъоныгъэхэр ышынхэмкэ амалэу щылэхэм, гумэкыгъохэм, іепэлсэнхыгъэ алэклэльымкэ зэдэгэшэнхэм атгүүшигъэйнэры ары.

— Мы лъэнүкъомкэ пшъерль шъхъаїу щыт зисэнхьат хэшшыкышко физилэ специалистхэр гъэхъазырыгъэнхэр. Ар зэшшохыгъэ хуунымкэ авшэрэ еджаплэхэм ялофшэн зэрэзхашэрэм бэ ельтигъэштыр, — кыуауг Асият.

Зэхэсгыгъом къыдыхэлъятаильэу кілэеджаклохэм ыкы студентхэм ятворческэ ыкы ушэтийн яофшэнхэм афэгъэхыгъэ зэнэкъою «Права человека в информационном веке» зы-

фиорэм ашытеклуагъэхэм ыкы хагъэунэфыкыре чылпэхэр къыдэзыхыгъэхэм афэгушуагъэх. Сурэтхэмкэ зэхащэгъэ зэнэкъою Шыхъымирэ Джантэмыр апэрэ чылпэхэр къыщидихыгъ. Мы лъэнүкъомкэ джащ фэдэу къыхагъэштыгъэх Эдуард Барышниковыр, Арина Стукан, Бэрэдж Айданэ, Тимофей Чернышевыр.

Тхыгъэхэр (сочинениехэр) къэзигъэхъазырыгъэхэм азыфа-гу Эллина Огарковам теклоныгъэ къыщидихыгъ. Мы лъэнүкъомкэ Дарья Зверковамрэ Амина Курбановамрэ къыхагъэштыгъэх.

Творческэ ушэтийн яофшэнхэмкэ Богдан Селезневым апэрэ чылпэхэр үүбытигъ. Расул Гасановым яофшагъэ джащ фэдэу зэнэкъою «Права человека в информационном веке» зы-

Цифрэ шыкіем тет экономикэр гъэпсыгъэнхэмкэ еклюлакіхэр гъэфедэгъэнхэм, мыш епхыгъэ къебарлыгъэлэс системэхэм хэхъоныгъэхэр ашынхэм, щынэгъончъяным ыкы экономикэ зэфыштыкыхэм яхыгъэ юфыгъохэм къээрэугоигъэхэр атгүүшигъэх.

Цифрэ шыкіем лъэнүкъо зэфышхъафыбэ зэрэхахъэрэ конференцием къыщыхагъэштыгъ. Ахэм игъэклотыгъэу къатгүүшигъэх. Мыш хэхъоныгъэхэр ышынхэмкэ авшэрэ еджаплэхэм мэхъанэшо зэрэлэр къегүүшигъэхэм къыхагъэштыгъ. Цифрэ шыкіем юф дашэним, аш исистемэ нахьышум ыльэныкъоокэ лъагъэклотэним студентхэр фырагъэджэнхэр пшъэрлыгъ шъхъаїу яэхэм зэращишыр зэлукіем къыщыхагъэштыгъ.

ЯщылакІэнүгъэ чылпэшшу шиубытыгъ

Мыекъопэ къэралыгъо университетыр Адыгэим чылпэшшиубытырэм, ар къэзүхыгъэ ныбжыкыхэр непэ зыфэгъэзагъэхэм, республикэм шуугайгъэ къыфахырэм мыш щыкогъэ зэхахъэм щытегүүшигъэх.

Юфтхъабзэм кіещакло фэхъуагъэр мы авшэрэ еджаплэхэм экономикэмкэ ыкы сервисим

кэ ифакультет ары. Аш идеканэу Ешыго Светланэ тызэрэшигъэзагъэмкэ, университетыр тарихъ гъэшэгъон къыкыгъ. Ильэс 25-м къыкыоцл авшэрэ еджаплэхэм нахьышум ыльэныкъоокэ зэхъо-къынгъэхэр ышыгъэх. Факультетэу илэхэм ахигъэхъуагъ, іэкыб къэралыгъохэм ашылэ авшэрэ еджаплэхэм зэзэгынгъэхэр адишыгъэх, амалэу іэкілхэм заригъеушомбгүйгъ. Непэрэ мафэм ехъулэу студент, кілэеъдже нэбгүрэ мини

рэзэнхыгъэ гүшүэхэр пэзгъохы сшоигуу Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр къызэуахын зиахышу хэзшылхэгъэх Тхъакууынэ Аслын, — къыуауг Ешыго Светланэ. — Іэнэ хуураем къедьблэгъагъэх тиапшэрэ еджаплэхэм къэзүхыгъэхэу, чанэу юф зышигъэрэ ашылхэр. Ахэм ящылакІэнүгъэ мы университетыр чылпэшшиубытырэм къытегүүшигъэштыгъ. Непэ ныбжыкые щеджэхэрэм гүшүэгъу афэхүштэй.

1993-рэ ильэсэм тигъэгъазэм и 13-м Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр ичпъехэр апэрэ студентхэм къафызэуихыгъэх. Ильэс 25-м къыкыоцл авшэрэ еджаплэхэм нахьышум ыльэныкъоокэ зэхъо-къынгъэхэр ышыгъэх. Факультетэу илэхэм ахигъэхъуагъ, іэкыб къэралыгъохэм ашылэ авшэрэ еджаплэхэм зэзэгынгъэхэр адишыгъэх, амалэу іэкілхэм заригъеушомбгүйгъ. Непэрэ мафэм ехъулэу студент, кілэеъдже нэбгүрэ мини

— Пэублэм пстэуми апэрэ — Пэублэм пстэуми апэрэ

10-м ехъу мыш щеджэ ыкы юф щашэ. Авшэрэ еджаплэхэм факультети 10 зэрэхы, аш ишүүгъэхэр ныбжыкыхэр агу риҳыэрэ сэнэхъятыр къыхахын ыкы феджэнхэ альэкы. Еджэнир къэзүхыгъэхэм ашылхэм іэкыб къэралыгъохэм стажировкэ аща-күн амал университетыр ареты. Иэнэ хуураем къеколпэгъэ

хъакіхэм къаотагь мыш къычлакіхэр гүхэль яэ зэрэхъуагъэр, непэ ялофшэн зыфэдэр, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр ящылакІэнүгъэ чылпэшшиубытырэм.

**Нэкіубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ГЬОНЭЖЫКЬО
Сэтэнай.**

Лъэпкъ тарихъыр зэрагъаш

Ныбжыкъэхэм яльэпкъ кырыкъуагъэм изэгъэшлэнкэ краеведением мэхъянэшхо и. Лъэпкым итарихъ, ар непэ зыщипсэурэ чыпэм яхыллэгъэ къэбархэм нахь пасэу нэуасэ афэхъухэ къес, кызхэкыгъэх лъэпкым нахь фэщагъэхэу, шу альэгоу ныбжыкъэхэр къэтэджыщых, тыкъэзыуцухъэрэ дунаир, культурэм исаугъэтхэр къаухумэхэу хъущых.

Сэ краеведением шэнные яхътдээхэр язгъэгъотынам сыпиль. Клэлэеджаклохэм ашо гэшлэгэйн лъэнэхъохэр кынэслэгъетхээ, темэхэр кыяж-сэгъэхъяш, научнэ юфшлэнхэр ясэгъетхых.

Темэр клэлэеджаклом лъэшүү шлэгэшлэгэйн фае аш охтабэ тыригъэкъуадээ юф дишэным пае. Культурэм исаугъэтхэм яхыллэгъэу гэцэлкэнээр атхынам ыпэлкэ клэлэеджаклохэр нэуасэ афэтэшых археологи, тарихым ыкы культурэм ясаугъэтхэу районым, республикен итхэм. Аш фэдэу Бзыникъо заом хэклидагъэхэм яшлэжкэ агбэтильгээ мыжжор клэлэеджаклохэм зальэгъум, а хъугъэ-шлагъэм фэгъэхъыгъэу нахьыбэ ашлэмэ ашлонгъо хъутэ. Жэрийо народнэ творчест-

вэм зыфэдгээзгэ ыкы Бзыникъо заом фэгъэхъыгъэ ордым нэуасэ зыфэтшлэгъ, Мэшбэшэ Ихъякъ ироманэ «Бзыникъо зау» зыфилорэм ыкы Клэрээ Тембот иповестэу «Шалсыгъэ шынажьш» тяджагъ, таттушилгъ.

Материалхэм язэгъэшэн тыптызыз, Хъаджэмыкъо Батчэрые Тэхъутэмийкуа пэмчыжъяу зэрэцгээтильгээ шыгъуазэ тыхъугъ. Нахыжкэу чылэм дэсхэр тиупчэлжэхъуэу а чыпэл къэдгэвтогъ, джы ар хэмжиклокъэжжынам пае мышлэжжин исаугъэтэу аш мыжжо щигдэтильгээ.

А хъугъэ-шлагъэх тхамыклагъоу, заоу шалсыгъэхэмрэ бжээдьгэхъуэхэмрэ азыфагу кытэджахъэр мэфэ ныкыу нылэп зэрэглиягъэр. Ау аш адигэ мин

пчагъэмэ апсэ щагъэтшлэгъ. «Я 18-рэ лъэшлэгъум икъэхым агдэгэмэ къяхуллагъэр сыда тигу къэкижжын зыкыфаэр?» зылони къякъокынки хүн. Ау хэтэрэ лъэпкы итарихъ хъугъэшлэгъэ зэфэшхъафэу зэхахъозэ гээпсыгъэ мэхъу. Лъэпкым фэгъэхъыгъэу зэк'ери пшлэн фае. Титарихъ шлэж нахь куу къэс тильэпк зэхашш нахь зуушшомбгъу, культурэри нахь бай мэхъу.

Тэтиеджаплэ шэн-хабзэ щигдэг Краснодар псыбуытылээр эзклаклом аш археологии тынхэу Ѣыклохэрэм кружокым хэтхэр ахэлэхэнхэр. Аш фэдэу Клэлэеджаклохэм кычахъигъээ пкыгъо гэшлэгэйнхэр еджэлээр музеим чиэльх. Ахэм ашыщ түжжын урим ахъшэ жъяэеу Боспор пшыпэл ипащэу Са-

тир ишхъэ зытешшыхагъэр. А пкыгъор лъапсэ фэхъугу «Сыда къытотагъэр ахъшэ жъяэим?» зыфилор юфшлэгъэм. Темыр хы Шлуцэ ишхъор уримхэм заштэгъэ уахтэм уримхэмрэ мыйтлхэу агдэгхэр кызытекыгъэхэмрэ язэфыщтыклагъэм ар къытегуши. Аш нэмийкэу пкыгъо гэшлэгэйнэ тимузей чиэлтыр маклэп.

Лъэшэу тирэгушо ишхъэ 90-у Адыгэим итхэм ашыщузым нарт Саусэрыкъо ыцэ зерихырэм. Гъатхэм изы мафэу чэшчимрэ мафэмрэ зэфэдиз зыщихъурэм агдэгэмэ Ильэссыкъэр хагъэунэфыкы зыхъукэ Саусэрыкъо ымакъэ цыфхэр ёжэх: «Мэфиш нэмийэми чыгум къэзгээзжын слъэкыгъээмэ, бзэдхагъэр аш тельир згээкодынышь, сильэпк насыпышоу Ѣызгъэштгэгъэр» ёло аш. Тэтиеджаплэ ильэс къэс гъатхэм Ильэссыкъэр хэтэгъэунэфыкы. Къихъащ ильэсми гъэтхэ зыгъэлэсфыгъом краеведхэр нархэм ячыллэхэм ашыгъэшых. Мы юфыкэ ильэсбэ хъугъэу къыдде археологэу, Лъэпкъ музейм илофшлэгъэ Тэу Аслын.

Тэхъутэмийкою районым иткытэрэ Апостолиди урим унэгээ 70-м ехъу Ѣэпсэу. 1949-рэ ильэсым ишьшхъэу мазэ зымафэкэ уримхэр къагъэкошхи, мыш къагъэклогъагъэх. Уримхэр зэрэрашгъэхэр зынагъо ишьсэкэ клэлэеджаклохэм къагъэлэгъон алээхыгъ. Хъатрамтыку (поселкэ Суворово-Черкесскэм) кыкыгъээ агдэгхэм Нэтыхъуаа пшыпэ зэрафэхъуугъэм итарихъи клэлэеджаклохэм ягуалэу зэрэшшагъ.

Къуаджэм щыщ цыф гэшлэгъонхэм якъэбар зэрэгшлээнэир клэлэеджаклохэм яклас. Джаш фэдэу Хъаблаукъо Аслын шуудээ полкэу тарихъ фильмехэм

ятехын хэлажээрэх хэтигъ. Аш фэдэу Сергей Бондарчук ыгъэцүгъэ фильму «Битва при Ватерлоо» зыфилорэм Аслын зэмкэу урис гусарэу, адрэмкэ француз дзэклонлэх хэтигъ. Аш фэд Алексей Толстоим итрилогиу «Хождение по мукам» зыфилорэрэх техигъэ фильэм щыщ картина «Восемнадцатый год» ыкы «Хмурое утро» зыфилорхээхэм ахэлжэхъа къэбархэр краеведхэм къаугоигъэх. Ахэр шуухэу Мэзыуужэкъо Хыисэ, Шъяопцээко Рэмэлан, Хъатитэ Джэбир хъыллагъэх.

Тэхъутэмийкуаа лъэпкъ 30-м ялтыклохэр зэгүрьоху Ѣызэдэпсэух. Клэлэеджаклохэм ЗАГС-м иматериалхэр агъэфедхээ, къуаджэм къыщыхъурэ сабийхэм нахьыбэу афаусыре цэхэр агъэунэфыгъэх. Нахыбэрэд адыгацэу зэрэшмытыр гухэл ашыхъугъ. Аусыхэрэр миурысыцэхэм, адыгацэхэм. Гүшүэм пае, Эллад (Урим), Элин (Урим), Алан (осетинэ къатекыгъ), Атабек (бекхэм япаш), Тамерланыр цыфыцээ Ѣылагъэп, цэлтэдээз аштээдхээгъэх Гурит Ази-им ишшэу Тимур.

Краеведениемкэ зэнэкъо-къхэу районами, республиками, зэрэ Урсысуу ашыклохэрэм тикилэеджаклохэр ахэлжэхъ, хагъэунэфыкырэ чыпэхэр къахъэу бэрэ къыхэхы. Аш фэдэу клэлэеджаклохэм ялофшлэгъэ 60-р зэнэкъоху хэм къащыхъа-гъэшшагъ.

ХҮҮЧТ Мир.

Тэхъутэмийкою гарыт еджа-пэлэ тарихымкэ икэлэ-гъадж.

Сурэтим итыр: Хүүчт Мирэ кэлэеджаклохэр музейм ри-гъэблэгъагъэх.

Кочэ зэхэлькэ къагъэгъунэшт

Тапэкэ тиреспубликэ исп унэ 1500-рэ фэдиз итыгъ, аужырэ ильэсипшым ахэр къодыжыпэнхэм яофыр нэсигъ. Мижжо унэ псаухэу цыфхэм ябгъэлэгъумэ хъунэу къэнэжыгъэр туу, тапэрэ ильэс заулэм археологхэм туу кычахъыгъэр.

Ар зытхъуухъагъэр исп унэхэм яфэшшош мэхъянэ зэрятмытырэр ары. Ахэр зыхшэшкыгъэ мыжжохъо инхэр зэбгырахъях, акутагъях, ашагъях.

Урсые географическое обществоэм икютамэу Адыгэим Ѣылэм ипащэу Игорь Огай исп унэхэр зэрэтиэкэлкыхэрэр, ахэр археологи ыкы зыдэшыэ чыпэхэм ясаугъэтхэу зэрэштихэр бэрэ къело. Исп унэхэр къодыжыпэнхэм ишнагъо къызэрэуцугъэм егъэгумэкы.

Культурнэ клэнэу Адыгэим илэр ибанингъэу ыкы республикэмкэ федэ

къэзыхын лъэнэхъоу зэрэштихэр ти-президент къыгурьохээ, исп унэхэмэ ахэм къапэблэгъэ чыгу шольтихъэмрэ къызэтэгъэнэхэм пае шлэгэн фаэхэмкэ унашхъохэр къышыгъях, аш фэшхъафэу, ишкылагъэмэ, шольтихъэм ихбзэгъэуцугъэхэм зэхъокыныгъэхэр зэрафашыщхэри къыуагъ.

Чыопсым исаугъэтхэр къэхухумэгъэнхэм дэлжэхъэрэ волонтер ныбжыкъэ куп тызхэт ильэсым республикэм Ѣылэхъафэу. Ахэм тарихымра чыопсымрэ ясаугъэтхэр къызэтэгъэнэхэр ары

лоф зыдашшэрэр. Анахъэу исп унэхэмэ хэшшаемрэ анаэ атетынр яшшэриль шхъах.

Тапэкэ ахэм япчагъэх хагъэхъоныш, хабзэм ялофшлэгъэр, шэнэгъэлэхъхэр ыкы общественникхэр адеэхээзэ лъэпкъ культурэм икэн къаухумэн фае. Чыпэл гэшлэгъоныбэ ти, ахэм ижыре чыгхатэхэр, адыгэхэм ятхэлэгъялгъэхэр, ыашхъэхэр ахэхъэх. Бгъэлъялээр, узфэсакырэр ары къызэтенэрэр. Зэхъокыныгъэхэм тяжэшт.

ШАУКЪО Аслынгуаш.

Яшагъэ агъэцэкIэжьыгъ

Теуцожь районом игупчэу Пэнэжыкъуае изэтегъэпсихан зэрэфежьагъэхэм, Ioфшэнэу зэшIахыхэрээр зыфэдэхэм афэгъэхыгъэ тхыгъэ бэмышшэу тигъэзет кидгъэхъягъагъ. Ар куаджэхэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэнэм тельтэгъэ феде-ральнэ программэр зэрагъэцакIэрэм фэгъэхыгъагъ.

Аш фэш район администрацием ишацца иапэрэ гуда-дээ Зэрамыку Салбый Ioф зы-щашшэхэрэ чыпши-ими афэгъэхыгъэу кедгээлтэ-гъагъ. Тльэгъуга-гъэ 1936-рэ ильэ-сым ашыгъэгъэ еджапIэу непэ районом иучреж-дение зыбгүпш фэдиз зыщыла-жъэрэм ищаушоу зэхэкъяхъагъэр зе-раягъэбэзжы-щтыгъэр. Паркэу тыздэкIуагъэми Ioфшэнхэр щыжьотыгъэх, спорт-комплексышоу арагъэшыгъэ-ми икаркаси агъэуцугъэхагъ.

Аш ыуж мэзиту тешлагъ. Джы непэ зигугуу квэтшыщыр а тыздэшыгъэ чыпши-ими мэ-фэ зыбгүпшым къехъягъэу Ioфшэнхэр зэрашаухыгъэхэр ары. ЕджэгIэжым ищау тызы-даплээм тшэхжигъэп. Шхон-тэриймэр атырихэу чыг цы-клюхэр, пхэнтэкли эзэтегъэпсихъягъэхэр дэтын, щагур плитке-кэ гъэпкагъэ, чэштире къагъэ-нэфы. Спортомплексышоу дэхшоу щыт, паркыри хязыр. Тэри джыри Зэрамыку Салбый ятлонэрэу гүшүгъэгъу къызфэд-гъэхъугъ. Ioфшэнэу агъэцэкIа-гъэр, мылькоу апэухъягъэр, тапэкIэ зыдлэхъяштхэр кед-гъэлтэгъэр.

ЕджапIэм ищау

— ТапэкIэ къызэрэслогъагъэу, — elo Зэрамыку Салбый, — район гупчэр зэтегъэпсихъэ-гъэнэм фэш Адыгэ Республи-кэм и Лышхъяу Къумпиль Мурат сомэ миллионитф къыт-фитупшыгъагъ. Ау Пэнэжыкъуае игупчэ бгээцэрэлжэнэм бэти ищаулагъэр, миллионитфир тлоу дгоши, тэри хэдгъахъу, Ioфшэнхэм янахьыбер шыхъяф-кэ дгэцакIээ IoфгъуитIум ар апэлдгъягъагъ — еджэгIэжъ-щагумэр паркыимрэ.

ЕджапIэштэгъэу непэ тику-лыкъушапIэхэр зыщылажъэрэм ищаушоу гъэкъэбэзжыгъэнэм, шапхъэхэм адиштэу шыжьыгъэ-нэм сомэ миллиони 3-рэ мин 977-рэ пэлдгъэхъагъ, уцыжхъэр

итыупкыгъэх, ильэс зэкIэльы-клюхэм хэкIэу дэхъуагъэр автомашинэ кухьэ пчагъэу дэт-щыгъ. Щагур грейдеркэ зэрагъэ-фагъ, пшахъо датэкьюагъ, гъэ-псэфыпIэ пхэнтэклихэр дэд-гъэуцагъэх, машинэ гъэуцупIэ 35-рэ фэтшыгъ, тидекIи нэфы-нэ хуугъэ.

Щагум нахыпэм автомашинэ дэхжапIэ илагъэпти, бэдзэр шын-пэр Iуахыжы шапхъэхэм ате-тэу дэхжэпилти фашыгъ. Щагум плиткэ дальхъагъ, чыг лъэпкэ зэфэшхъяфхэр, къэгъагъэхэр щагтэтысхъагъэх, зищыкIэгъэ чыпIэхэм асфальт атыральхъагъ. Арышь, щагур умышэ-жынену хуугъэ.

KOPP.: Аш фэдизир шыщэфыгъа, хяуими спонсор горхэр кы-жүүдэлгэхэх?

З. С.: Дэгьюо укъыкIэупчлагъ. Республикэм мэзхэмкэ и Гъэ-юришланIэ ишацца Былымыхъэ Рэшьид бзыф чыг цыкIуи 150-рэ къититигъ, тхьеа гээлсэу. Цыф куачIэкли бгээцэкIэн пльэкинену щытыр шыхъяфкэ зэшшотхыгъэ.

Паркыр

— Аш Ioфшэнэу щызешшот-хыгъэхэм сомэ миллионитурэ мин 300-рэ апэухъагъ, Пэнэжыкъое чыпIэ койми сомэ мин 328-рэ къитупшыгъ. Паркыр клоцырыкыре гъогум ас-фальтэу тельтэгъягъ жы ху-гъэти, тырахъжы, кэу тиральхъагъ, бордюрхэри агъэуцугъэх, чыгыгъхэр раупкыхи, ахэм

ачыпIэ бзыф чыги 130-рэ агъэтэтысхъагъ. Остыгъэ 25-мэ чэштире паркыр зэпэгээнэфы, тээсипIэ 16 дэт, кэлэцыкIу джэгупIэри хязыр. Парк кло-цым лъэс гъогухэр щызэбгы-рэких, ахэр плиткэкэ гъэпкла-гъэх.

Спортомплексыр

Ар Пэнэжыкъуае щыгъэ-психъэ зэрэхъугъэр зыпк кын-кыгъягъэр ти Лышхъяу Къумпиль Муратэу зэрэштыр тирайон щысэухэрэм ашэ ыкли ынааэ къызэрттэгэ фэш фэрэзэх.

А псэуальэм ишын сомэ миллион 73-рэ пэлдгъягъ. Миллион 27-рэ — федеральнэ бюд-жетым, 46-рэ — республикэ ыкли

чишпэ бюджетхэм къатупшыгъ.

КэкIэу къэплон хъумэ, спор-

томплексышоу метрэ 60 зи-

кыыхъагъэу, метрэ 38-рэ зи-

шьомбгъягъэу ищаулагъэр зэкIэ

зыхэтэм ишыни аухыгъ. Джы

ащ цэу иштэлткэ цыфхэм яепльыкIэ зэдгъашэ тшоингъоу тирайон гъээзет кидгъэхъагъ.

ТапэкIэ ягухэлхэр

— Ахэр бэ мэхъух, — кье-иатэ тигущыгъэгъ. — Ти Лы-шхъяу Къумпиль Мурат район гупчэм изэтегъэпсихан тапэ-кэли лыдгъэктэнэм пае сомэ миллиони 5-рэ мин 700-рэ къыт-фитупшыгъах. Джыри къыт-иагъащ аш сомэ миллионитф къызэрхэгъэхъагъэр. Арышь,

гъэм джыри чыгу гектар фэдиз къэнагъэу зэрэулъыр, аш кэ-лэцыкIу IыгыпIэ щыдгъэуцэ зэрэшлэгъор, Къумпиль Мурат планым тыхаригъэгъэуцонэу тыхызэригъэгъуагъэри. IыгыпIэ югыцэкIэжыгъэшь, тигъэ-гушуагъ. КэлэцыкIу 240-рэ зычэфэшт IыгыпIэ сомэ миллионы 168-рэ тэфэшт, про-ектыр ашы, псэуальэм игъэ-псинаи 2019-рэ ильэсэм имээзэ мазэ фежэштых.

Районым ипсэупIэхэр

— Ахэри тщигъупшэхэрэп, план гъэнэфагъэм тетэу Ioфшэнхэр ащацэкIэх. Ильэс къэс еджапIэхэм яспортзалхэм ашыщэу зытlu хэдгъэкIызэ Ас-къэлээ закъор къэнэгъагъэти, ари мыгъэ дэгьюо агъэцэкIэ-жыгъ. Аш изакъоп, лъэс гъо-гухэр зэрашыхэрэр, ахэм ас-фалтэз зэрэтийхэлхэрэр плэ-тэгъуагъ. Къуаджэм иурам шхьа-иэ чэштире нэфынэнэм элек-трихкэр дэлжэхэ.

Аш фэдэ Ioфшэнхэр ащацэ-цэкIэгъах Пчыхъалыкъуае, Пэнэжыкъуае, Гъобэккъуае, Очэ-пщие, Шевченкэм. Аухырэу зигугуу квэтшыгъэ къутырим спорт площацдээ дэгьюи ща-гъэпсигъ. Гъобэккъуае Тууцожь Цыгъо имузееу дэтыр, иску-стивэхэмкэ еджапIэр агъэцэкIэ-жыгъягъ.

Джэдгэхъаблэ культурэм и Унэу дэтыри дэгьюу дэдэу зэт-ярэгъэпсихъажыгъ. Городскоим щыгъэми ѿшхъэ зэблэгтэгъуагъ.

Культурэм иунэхэмкэ анахь зиоф дэир Очэпший. Ар 2019-рэ ильэсэм ядгъэгъэцэкIэ-жыгъяшт. Проектыри хязыр, сомэ миллион 24-рэ тэфэшт.

KOPP.: ПицыкIуихъа-блэхэр кытэтхыаусы-хилэх. ГъэрекIo бжы-хээ кытэтIогъягъ 2018-рэ ильэсэм имэлэлти-фэ-гъу мазэ культурэм и Унэ кыззэIуихъынэу.

З. С.: ЗэкIэ тиэрэфаеу зэ-пывэрэп, тфэгъэхъурэп нахь, тщигъупшагъэхэп. Тэри тиэрэ-гуэгъ аш, къэнэгъэ Ioфшэнхэр нахь шлэхэу зэрээшшотхышт-хэм тиыпиль.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Литературнэ хъакІаш

УсакIор якІэлэегъэджаg

Адыгэ республикэ кілэцыкlu тхыльеджапlэм бэмышlеу мэфэкI дахэ щылагь. Ар зэльашlэрэ журналистэу, усакlou, философэу, къэралыгьо Ioфышlеу Евгений Саловыр къзыыхъуgъэр ильэс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхъыгьагь.

Тхыльеджапlэм иунэшхо зэххэхапlе хъакІещыр щашыгь: Іанэхэм Iешly-lyshухэр, пхъэшхъэ-мышхъэхэр атетых. Ахэм акІерыхыклю хъакІохху гимназиу N 8-м къыкыгъэхэр, тхыльеджэ чанхэр ыкы искуствхъэмкIе Адыгэ республикэ колледжым итеатрэ къутамэ Ѣеджхъэрэр, Евгений Саловыр тхыльеджапlэм идирукторэу Е. Н. Демьянковамрэ.

Тхыль къэгъэльэгъонэу «Прощлое — черновик будущего» зыфилоу Саловыр итворчествэ къизыиотыклюэр лъэгъулэ чыплем ѿйт. Литературнэ хъакІещым игъэхъазырын-зэхщэн ыкы икыиотыклюн зыпшэ ифа-гъэр тхыльеджапlэм иотдел ипащэу Елена Рудаковар ары.

Е. И. Саловыр зытхэрэр бэшлагъэп, ильэс 20 горэ нылэп, ау а уахтэм аш бэдэд къидэхъугьэр. Литературнэ хъакІещым хэлажъэхэрэм Елена Николаевнам анаэ тыраигъэдзагь тхаклом произведение зэфшыхафыбз къэгъэльэгъоным зэрэхъхэм, ахэм ашы-щхэр егъэджэн программхэм зэрахэтхэм, кілэцыклюхэм ар зерафатхъэрэм, ау мы зичэзыу

юфтхъабзэр ироманэу «Чемерица» зыфиорэм зэрэфэгъэхъыгьэштыр. Рудаковам мы литературнэ съихатыр тхаклом ипатриотическэ произведениехэмкIе гъэзагьэу, Хэгъэгу зэошху щылагьэм итемэ кызэуихху зэрэгъэпсыгъэштыр клигъэтхъыгь. Аш ыужым кілэклю тхаклом ищыэнэгьэ гъогу къылотагь, усэхэм, рассказхэм, повестхэм къакІельыклю романхэр зэритхъыгъэхэр, произведение пэпчъ гъэшлэгъонэу, ѿйэнэгьэр нэм къыкыгъукоу, зэошхом имэхъэджаg эзхуи-гъашlеу зэрэхъыгьэр клигъэтхъыгь.

Зэо ужым, чьэпьюгьум, 1948-рэ ильэсэм Евгений Саловыр къызэрхъугьэр, ятэжь апэрэ дунэе заом, ятэ Хэгъэгу зэошхом зэрахэтхъэхэр, янэ кілэлэгъаджэу Ioф зеришлэштигьэр Е. Рудаковам къыуагь. Янэжь пышысэуатэу зэрэштигъэм ыкы ежь Евгений еджэнним фэшагьэу, тхыльыр иklасэу къызэрэдхъыгьэм тхэн Ioфышхор къапкырыкыгъэу ылтыгьагь.

Первомайскэр псеупlе гупсэф зэрафэхъугьэр кілэклю къылотагь.

Гүшүлээр аш фигъэзагь литературнэ хъакІещыр зыцIекIе зэхаштэгьэ Е. И. Саловыр. ЯкIелэцыклюгьом къыщегъэжьагьэу заом фэгъэхъыгьэ фильмхэм япплынхэр зэлэгъухэм зэрякэ-сагьэр, еджэн сыхатхэм патриотическэ пүнгэгьэм чыпIешхо зэрэштигьягьэр, зэлукIешто ыкы зэхахъэхэр, мэфэкIхху заом ыкы Ioфшэнним яветранхэр зыхэлажъэхэр афызэхашэштигъэхэм лъэшэу яшуагьэ къызэрякыгьэр, заор къежье-ны, Гитлер мурад бзаджэу илагьэр ыкы тикъэралыгъошо-штыгъэу СССР-р а зэкIеми зэрихъулагьэр, советскэ народым илъыблэнэгъэ-лъыхъужь-нигьэ анах 1968 чаным зэрэ-нах лъэшыгьэр ѿысэхэмкIе къылотагь. Зэо темэр шоғьэ-

шIе гъонэу къызэрэдхъыгьэм, гуртой еджапlэм ия 7-рэ класс исэу тхэн-гупшысэнр къызэрэфэуцыгъагьэм ягугу къышыгь.

Акыл уцугъэкIе урыс народым пэкIэкыгьэ пстэуми ахэлтэгээ, Текноныгъэшхор къидэхъыгьошлоу ѿысэхэмкIе, псэемыблэжынгьэр, лыгъэр жылым машлом — заом зэрэтекlyагьэр Саловыр къыуагь.

Зэо темэр зыпхырыкырэ романэу «Чемерица» зыфиорэр ытхыныр къызхэкыгьэр, аш къыуатэрэр, гүшүлэу «чемерицэм» къикырэр ашэмэ ашонийтуу учуцэхэр тхыльым иавтор фагъэзагьэх, Саловыр игуалэу ахэм джэуапхэр къаритижьыгьэх. Чемерицэр — къэкIирэ уц лъэпкыу зиягьэ къаклохэрэм зэрашыгьэр, зэо жылымэу тхъамыклагьор цыфым къыфэзыхыгьэр аш зэрэфигъэдагьэр къылотагь.

Чемерицэр адыгэхэм «блэуц» зыфайорэр ары, ыцIэм фэдер ѿышхь.

ИскусствхъэмкIе Адыгэ республикэ колледжэу Тхъабысым Умарэ ыцIэ зыхырэм истудентхэр Е. Саловыр ипроизведенхиэхэм къахэхыгьэ пычыгъохэм IупкIеу къяджагьэх, къалотагьэхэм блэкIыгьэ зэошхор зэрэхъылтагьэр, зэрэгүкодыгъуагьэр джыри зэ зэхуулашэштигь. Мамырныгьэр, рэхьатныгьэр ини цыкIуу тээ зэкIедзагьэу ренэу түхүүмэн зыкыфаем ахэм укыфащыгь.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.
Сурэтхэр мэфэкIым къыщытырахыгьэх.

Редакцием къатхырэ письмэхэр

Тыгу ренэу ильышт

Гъэзетэу «Адыгэ макъэм» ильэсэбэрэ Ioф ѿызыхъагьэу, зэльашlэрэ шыгынгыгьэу журналистэу Плэхъусэжь Хаджэрэтбий ѿызыхъагьэмэ ыныбжь ильэс 85-рэ хъущтгьагьэ.

2011-рэ ильэсэм нэIуасэ аш сиfэхъуагьагь, сиfэзышыгьагьагьэр. Ишьэогьу класэу, тикъоджэхъуо Нэхэе Рэмэзан ары. Ари ильэсэбэ хъульеу мы гъэзетым исобкор. Мафэ горэм Рэмэзан э итхыгъэхэр ыхынхэу Мыекуюап зежьем, садэжь къыуухи сиыдищэгьагь. Джак-

щыгыр ары Хаджэрэтбий нэIуасэ сиызишыгьагьагь. Нэуухым ныбджэгъушу тызэфэхъуагьагь. Рэмэзанэ сиыргыгь-сэу ыдэжь сиыклю къыххэкыгьагь, ежь тикъуаджэ къакломэ тиызэукиштигь, телефонкы тиызэфтигьагь. Итхыльэу «Шу-шыгь» зыфиорэм къысфытхи

къыситыгъагьагь, нэпэепльэу къысфэнагь.

НэIуасэ сиызэрэфэхъуагьэм сиыркIэхъожьэу зы таикыни къыххэкыгьагь. Цыфышигь, шыныкагьэрэ ашыгагьэрэ хэлтигь, ныбджэгьу дэгүүгь. Мары джырэблагьэ ильэсэбэрэ зыщылэжьагьэ гъэзетми а зэ-

пстэур къыщауагь, аш иофишигьэу Тхъаркхъоо Сафыет Хаджэрэтбий фэгъэхъыгьэ тхыгьэм къыщыхигьэштигь. Псалэ ѿышагь Сафыет дахэкIе Хаджэрэтбий игуалуу зэришыгьыгьемкIе. Цыфыр цыфышигьэ зыхуукэ ашыгыупшэштэп. Гъэзетыр къызэлүсхи исурэт итэу

зысэлтэгьум сиопагь, дэхабэ Хаджэрэтбий фэгъэхъыгьэу сиыгу къэкIыжьыгь.

Хаджэрэтбий игуалуу къэнагъэхэм Тхъэм псаунгыгьэ къарет. Тиньбджэгьу ренэу түгү ильышт.

ХҮҮТ Якыуб.
Джэджэхъабл.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ къулыкъур Адыгэ Республикэм зэрэшгъэпсыгъэм ехыллагъ» зыфиорэм ия 13-рэ статья зэхъокыныгъэ фэшыгъэним фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2018-рэ ильэсэм шэклогъум и 19-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ къулыкъур Адыгэ Республикэм зэрэшгъэпсыгъэм ехыллагъ» зыфиорэм ия 13-рэ статья зэхъокыныгъэ фэшыгъэним фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ ильэсэм мэльтифэгъум и 8-м аштагъэу N 166-р зытетэу «Муниципальнэ къулыкъур Адыгэ Республикэм зэрэшгъэпсыгъэм ехыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихбзэгъэуцугъэ зэхэгъоягъэхэр, 2008, N 4; 2009, N 4; 2010, N 2; 2012, N 7; 2013, N 7, 8; 2014, N 2, 4; 2015, N 7; 2016, N 2, 6, 11; 2017, N 8; 2018, N 3) ия 13-рэ статья зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу, я 2-рэ Iахым мыш фэдэ гүшгэхъигъэр хэгъэхъогъэнэу:

«Чыпэ администрацием икъулыкъоу чыпэ администрацием иполномочиенам ашыщ псэуплэе в къэлэ коим хэхэрэ къуаджэхэм ашызыгъэцкэштим илэшэ Iэнатэ Iуагъэхъаштимкэ зэнэкъокъу зэхашэзыхъукъэ, квожэ псэуплэ пэччыкъэ цыфхэм язэхахэх къышацэлэгъогъэ кандидатурэхэр муниципальнэ образованием щизэхашэрэ комиссийн хэгъэхъанхэ фае.»

Я 2-рэ статья. Мы Законым къуачэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы Законым къуачэ илэ мэхъу

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат къ. Мыекуапэ, шэклогъум и 26-рэ, 2018-рэ ильэс N 196

Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкIэхэмкIэ и Комитет иуашь

Адыгэ Республикэм ипсэуплэхэм ячыгухэм ахэхъэрэ чыгу Iаххэм якадастрэ уасэ гъэнэфэгъэнимкэ къэуххэу Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкIэхэмкIэ и Комитет 2016-рэ ильэсэм шэклогъум и 25-м ыштэгъэ унашьоу N 276-р зытетэу

«Адыгэ Республикэм ипсэуплэхэм ячыгухэм ахэхъэрэ чыгу Iаххэм якъэралыгъо кадастрэ уасэкъэ къэуххэр ухэсигъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэмкэ аухэсигъэнхэм зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

1998-рэ ильэсэм бэдээгъум и 29-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 135-р зытетэу «Уасэм игъэнэфэн епхыгъэ Iофхэр Урысие Федерацием зэрэшызэрахъэхэрэм ехыллагъ» зыфиорэм, 2016-рэ ильэсэм мэльтифэгъум и 11-м ашыгъэ къэралыгъо контрактым къышыдэлъйтэгъэ пшъэрыльхэр гъэцкэгъэнхэм атэгъэпсыхъагъэу, пшъэдэкъыжъэу ыхырэмкэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «КО-ИНВЕСТ» зыфиорэм 2018-рэ ильэсэм юнитом и 11-м ыштэгъэ унашьоу N 249/18-р зытетыр Iаубытэпэ къызыфэсшызэ, техническэ хэукунонгъэр гъэтэрэзыхъигъэним фэш унашьо сэшь:

1. 2016-рэ ильэсэм щилэ мазэм и 1-м ехуулэу Адыгэ Республикэм ипсэуплэхэм ячыгухэм ахажэштэгъэ чыгу Iаххэм якадастрэ уасэ гъэнэфэгъэнимкэ къэуххэу Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкIэхэмкIэ и Комитет 2016-рэ ильэсэм шэклогъум и 25-м ыштэгъэ унашьоу N 276-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ипсэуплэхэм ячыгухэм ахэхъэрэ чыгу Iаххэм якъэралыгъо кадастрэ уасэкъэ къэуххэр ухэсигъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэмкэ аухэсигъэнхэм (гуадзэу N 1-м) зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэу, Мыекуопэ районым фэгъэхыгъэ таблицэм ия 30848-рэ сатырэ мыш тетэу къэтгээнэу:

« 30848	къуты- рэу Шун- тук	Адыгэ Республик, Мыекуопэ район, къ. Шунтук, Зэкъошныгъэм иур., 25	Зыщи- псэущтхэ унакъэ щы- гъэпсыгъэн- им пай	2	1500,00	285,05	427575,00	»
---------	------------------------------	--	--	---	---------	--------	-----------	---

2. Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкIэхэмкIэ и Комитет иотделэу кадастрэ уасэм игъэнэфэнэ аукционхэм язэхэшэнэрэ афэгъэзагъэм:

2.1. Мы унашьор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» къащыхиутынэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкэкло къулыкъу интернет-сайтэу <http://www.adygheya.ru> зыфиорэм ригъэхъанэу.

2.2. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мафэ нахыбэ темышлэу унашьом икопие Адыгэ Республикэм и Лышъхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администратицие Iэклигъэхъанэу.

2.3. Мы унашьор федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Росреестрэм и Федеральнэ кадастрэ палатэ» Адыгэ Республикэмкэ икъутамэ Iэклигъэхъанэу.

3. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашьом къуачэ илэ мэхъу, 2017-рэ ильэсэм щилэ мазэм и 1-м къышгэгъэжъагъэу правэм ыльзеныкъокъэ азыфагу ильхъугъэ зэфыщтыкIэхэм альээсэ.

Комитетым итхъаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА
къ. Мыекуапэ,
шэклогъум и 7, 2018-рэ ильэс
N 312

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм иунэ-коммунальнэ хъызмэт, ипромышленнэ ыкъи инэмыйк организациехэм 2019 — 2023-рэ ильэсхэм газыр алэклэгъэхъэгъэнимкэ республикэ программэм ехыллагъ

Урысие Федерацием и Правительствэ иунашьоу N 903-р зытетэу «Унэ-коммунальнэ хъызмэтим, промышленнэ ыкъи инэмыйк организациехэм газыр алэклэгъэхъэгъэнимкэ программэм язэхэгъэуцон ехыллагъ» зыфиоу 2016-рэ ильэсэм юнитом и 10-м къыдэкъгъэм тегъэпсыхъагъэу **унашьо сэшь**:

1. Адыгэ Республикэм иунэ-коммунальнэ хъызмэт, ипромышленнэ ыкъи инэмыйк организациехэм 2019 — 2023-рэ ильэсхэм газыр алэклэгъэхъэгъэнимкэ республикэ программэр гуадзэм диштэу ухэсигъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкэ ыкъи сатыумкэ и Министерствэ:

1) газыр алэклэгъэхъэгъэнимкэ программэр гъэцкэлэгъэ зэрэхъурэр ыуплъекун;

2) Урысие Федерацием энергетикэмкэ и Министерствэ программэр гъэцкэлэгъэ зэрэхъугъэм ехыллагъ отчетыр Iэклигъэхъан;

3) газыр ящлэгъэнимкэ программэм изэшохын чыпэ зэфэшхъафхэм ашыгъэцкэлэгъэ зэрэхъурэр лъялпээн фае.

3. Адыгэ Республикэм и Лышъхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкэ ыкъи сатыумкэ и Министерствэ игъусэу официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфэ 14-м къыклоц Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкэкло кулькъухэм яофициальнэ Интернет-сайт программэр ригъэхъан фае.

4. Iахъзэхэль обществэу «Газпромым», Iахъзэхэль обществэу «Газпром газораспределение Майкоп», пшъэдэкъыжъэу ыхырэмкэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Газпром межрегионгаз Майкоп», пшъэдэкъыжъэу ыхырэмкэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Газпром газомоторное топливо» зыфиохъэрэр мы программэм къыхэлэжъэнхэу ильо афэлэгъэгъэуцугъэнэу.

5. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Указым къуачэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэрэ Къумпыл Мурат къ. Мыекуапэ, шэклогъум и 28-рэ, 2018-рэ ильэс N 157

Адыгэ Республикэм IoшIэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иуашь

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыфхэм ясоциальнэ фэл-фашизм ягъэцкэлэнкэ къэралыгъо пшъэрыльхэр зэшохыгъэ зэрэхъухэрэм и Административнэ регламент зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Федеральнэ законэу N 294-р зытетэу «Къэралыгъо ыкъи муниципальнэ упплэкуныр зэхашэ зыхъукъэ юридическэ лицэхэмрэ унэе предпринимательхэмрэ яфитынгъэхэр ухуумагъэ зэрэхъухэрэм ехыллагъ» зыфиоу 2008-рэ ильэсэм тагъэгъязэм и 26-м къыдэкъгъэм диштэнэм пае **унашьо сэшь**:

1. Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыфхэм ясоциальнэ фэл-фашизм ягъэцкэлэнкэ къэралыгъо пшъэрыльхэр зэшохыгъэнхэм пае зыфиохъэрэм ачыплэкэ «пшъэрыльхэр къеуцуухэрэм язешохын» зыфиохъэрэр тхыгъэнхэу;

2) а 1-рэ пунктнэхэд гүшгэхэу «къэралыгъо пшъэрыльхэр зэшохыгъэнхэм пае» зыфиохъэрэм ачыплэкэ «пшъэрыльхэр къеуцуухэрэм язешохын» зыфиохъэрэр тхыгъэнхэу;

3) Адыгэ Республикэм IoшIэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ и Административнэ регламент гуадзэм диштэу зэхъокыныгъэ фэшыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу И. С. Шынахъом:

— мы унашьор Адыгэ Республикэм IoшIэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкэлэнкэ къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтре аригъэхъанэу;

— къащыхиутынным пае мы унашьор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэдэкъырэ официальнэ тедзэгъю «Адыгэ Республикэм ихбзэгъэуцугъэ зэхэгъоягъэхэр» зыфиорэм алэклигъэнхэу.

3. Мы унашьор зэрагъэцакъэрэм гъунэ лъясфынэу сшъхъекэ зыфэсэгъазэ.

4. Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфи 7 зытешлэкэ мы унашьом къуачэ илэ мэхъу.

Министрэу МиРЗЭ Джанбэч.

къ. Мыекуапэ,
шэклогъум и 21-рэ, 2018-рэ ильэс N 324

Зэкъошныгъэм игъогухэмкіэ

«Бзэрбзэм» непэ тыгукшт

Къэбэртэе-Бэлькъарым иарткупэу «Бзэрбзэм» ипчыхъэзэхахъэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние непэ щыкошт.

Адыгейимрэ Къэбэртэе-Бэлькъарымрэ язэпхыныгъэхэр культурамрэ искуствамрэ ащэптих. Артистхэр зэльэклох, концертхэр

къизэдатых. Лосан Тимур искуствам щыцлэри. Адыгэ Республикэм, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэшэ-Шэрджэсүм яна-

роднэ артистэу Нэфышэ Чэ-римрэ Лосан Тимуррэ концерт пшы пчагъэ къизэдатыг.

Аужырэ ильэс-хэм Лосан Тимур купэу «Бзэрбзэм» ипаш, орэдхэр еусых, пчыхъэзэхахъэхэр зэхечхэх. Урысыем итхаклохэм я Союз хэтэу, республике гъезетэу «Адыгэ макъэм» пшэдэкыжь зы-

хырэ исекретарэу Хъурмэ Хъусен ипъесэ техыгъэ спектаклэу «Гощэмыйдэ инысэхэдак!» зы-фиорэр АР-м искуствамкэ изаслуженэ юфышэшхоу, режиссерэу Емкүж Анзор ыгъэ-уцугь. Музикэу къэгъэльэгъоним щыурэр Лосан Тимур ыусыгь.

«Бзэрбзэм» иконцерт Адыгейим иансамблэу «Абрекхэр» хэлэжьэнэу щыт. Пчыхъэзэхахъэр гъашэгъон хууцт.

Кымэфэ футболыр

Хэт сидигъуа зешштэйр?

Мыекуапэ футболымкэ иктымэфэ зэлухыгъэ зэнэкъокуу хэлэжьэрэ командэхэу авшэрэ купым хэтхэм япэшорыгъэшь ешэгъухэр зыщылэшт мафэхэр.

9.12

Я 2-рэ Ешигъухэр

«Картонтара» — «Чыгушхъ»
«Щагдый» — «Мыекуапэ»
«Урожай» — «Ошъутен»

16.12

Я 3-рэ Ешигъухэр

«Картонтара» — «Урожай»
«Щагдый» — «Ошъутен»
«Мыекуапэ» — «Чыгушхъ»

23.12

Я 4-рэ Ешигъухэр

«Ошъутен» — «Мыекуапэ»
«Щагдый» — «Картонтара»
«Чыгушхъ» — «Урожай»

30.12

Я 5-рэ Ешигъухэр

«Картонтара» — «Ошъутен»
«Урожай» — «Мыекуапэ»

«Чыгушхъ» — «Щагдый»

Шынаал тешшудз: ешэгъухэр сыхьатыр 11-м аублэх, стадионэу «Юностим» щэлкох. Зэнэкъокум Мыекуапэ иныбжыкылэхэр зыхэт командэу Юрий Манченкэр зипашэр ары хэлажьэрэр. Къалэм иадминистриэц икомандэ эзэлжэгъухэм ахэтэп.

Футболым иветеранхэр, я 2 — 3-рэ купхэм ахэтхэр шъяфафу зэдешлэх.

Авшэрэ купым хэт командэхэм пешшорыгъэшь ешэгъухэр заухыкэ апарэ чыр-пли 4-р зыхыгъэхэр къэнэфэштых — ахэр арых финалныкъом, къэхүхм ашызэлжэштхэр.

Ипсауныгъэ зыгъэпти, зыгъэпсэфигьо уахьтэр гъашэгъонэу зыгъакло зышлонгъохэр зэнэкъокум изэхэцаклохэм республике стадион зэтгээпсихъагъэу «Юностим» гаргэблагъэх.

Футбол

Р. Мырзэр къахэшы

Хэгъэгум футболымкэ изэнэкъокуу хэлэжьэрэ командэхэу авшэрэ купым хэтхэм я 16-рэ ешэгъухэр ялагъэх.

Къеуххэр

«Рубин» — «Динамо» — 1:1,
«Енисей» — «Ахмат» — 1:1,
«Анжи» — «Уфа» — 0:0, «Крас-
нодар» — «Урал» — 2:0, «Ро-
стов» — ЦСКА — 0:0, «Спар-
так» — «Локомотив» — 2:1,
«Арсенал» — «Зенит» — 4:2.

«Арсенал» апэ ит командэу «Зенитым» зэрэтекуагъэм къы-
хэдгъэштиэр къалэу Тулэ иешла-
клохэр бэрэ апэкэ зэрилышты-
гъэхэм, «Зенитым» иухумаклохэм
хэукунонгъэхэр зэрашыгъэхэм
язакъоп. Командэ лъэшым ушы-
мышынэу уешэн зэрэфаар «Ар-
сеналым» къыгъэльэгъуагь. Къэ-
лапчъэм іэгуаор дахэу дэзыдза-
гъэхэм ашыщ Къэбэртэе-Бэлькъа-

рым щапуугъэ Мырзэ Резуан.
Нарт шъаом илэпэлэсэнгъэкээ зыкъуугъаштэ.

«Краснодар» — «Уралым» тэ-
клюагъ. Мыхамэд Сулеймановыр
ятлонэрэ едзыгъом ешланлэм
къихы, къэлапчъэм іэгуаор зэрэ-
дидзагъэр икэрыкъеу тэгэшлэгъо.

«Спартак» — «Локомотивым»
къышуухыгъ, тренер шъяваалуу
Олег Кононовым иапэрэ гъеха-
гъэхэм ар ахэтэлтытэ. Опыт зилэ
ешланлохэу гутиныгъэ ахэлтэй
зэнэкъокум хэлажьэхэрэ О. Ко-
ноновым цыхъэ афешы.

Чыпшэхэр

Я 16-рэ ешэгъухэм ауж ты-
гъэгъазэм и 5-м ехуулэу коман-

дэхэр чыпшэу зыдэштихэр, очко
пчагъээу ялэр зэтэгъапшэх.

1. «Зенит» — 34
2. «Краснодар» — 32
3. ЦСКА — 27
4. «Спартак» — 25
5. «Локомотив» — 25
6. «Ростов» — 24
7. «Оренбург» — 22
8. «Урал» — 22
9. «Рубин» — 22
10. «Арсенал» — 20
11. «Ахмат» — 20
12. «Динамо» — 17
13. «Уфа» — 15
14. «Анжи» — 15
15. «Крылья Советов» — 14
16. «Енисей» — 10

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий.

Я 17-рэ ешэгъухэр

08.12
«Крылья Советов» — «Ростов»
ЦСКА — «Енисей»
«Локомотив» — «Оренбург»
«Анжи» — «Спартак»

09.12
«Динамо» — «Урал»
«Краснодар» — «Уфа»
«Зенит» — «Рубин»

10.12
«Ахмат» — «Арсенал»
Я 18-рэ ешэгъухэр 2019-рэ
ильэсэм яэштых. Гъэтхапэм и
3-м эзэлжэгъухэр зэхашштых.

Зэхэзыщагъэр
ыкы кыдэзы-
гъэкырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкэ Йофхэмкээ,
Іэкыб къэралхэм ацы-
псэурэ тильэпкэ-
гъухэм адиряэ зэпхы-
ныгъэхэмкээ ыкы
къэбар жууцэм
иамалхэмкээ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шыэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-къэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкээ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлжээ, шрифттыр
12-м нахь цыкунэу
шытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъгъэхэр редакцием
зэкгъэжэлжых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысы Федерацаем
хэутийн Йофхэмкээ, теле-
радиокъэтын-
хэмкээ ыкы зэлъы-
Іэсикээ амалхэмкээ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпшэгъэри-
шапл, зэраушыхъатыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушахытэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкі
пчагъэр
3983
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2884

Хэутийн узьчи-
кэлхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00

Зыщаушахытэр
уахьтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шъяваал
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъяваал
игуадзэр
Мэцлээж
С. А.

Пшъэдэжыж
зыхырэ секретарыр
Жакіэмкъо
А. З.